

ἀδιόριστος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Τραπ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδιόριστος.

1) Ὁ μὴ διαταχθεὶς, ὁ μὴ ἐπιταχθεὶς Πόντ. (Τραπ.) Σύμ. Πβ. διορίζω. 2) Ὁ μὴ διωρισμένος εἰς ἀξίωμα ἢ θέσιν δημοσίαν ἢ ιδιωτικὴν ἐνθ' ἄν.: Θὰ μείνῃ πολὺν καιρὸν ἀκόμα ἀδιόριστος σύνηθ.

ἀδιπλογύριστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδ' πλουγύρ' στους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *διπλογυριστός < διπλογυρίζω.

Ὁ μὴ διπλογυρισθεὶς, ἦτοι ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου δὲν διεγράφη δεύτερος κύκλος: Τρανὸς χουρὸς κι ἀδ' πλουγύρ' στους.

ἀδίπλωτος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀδίπλουτους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. διπλωτός < διπλώνω.

1) Ὁ μὴ διπλωθεὶς σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ὁφ. Χαλδ. κ. ἀ.): Ἀδίπλωτα ροῦχα-σεντόνια κττ. σύνηθ. Ἐχω τὰ σκου-τιὰ ἀδίπλωτα καὶ πάω νὰ τὰ διπλώσω Παξ. Ἀδίπλουτου πάπλουμα Αἰτωλ. Στρώματα ἀδίπλωτα Χαλδ. 2) Ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς, ἐπὶ ἀγροῦ Πόντ. (Κερασ.) Χίος: Ἀδίπλωτον χωράφιν Κερασ. Πβ. ἀδευτέριστος, ἀδευτέρωτος 1 β, ἀδιάβαστος Α 5.

ἀδισάκκωτος ἐπίθ. Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δισακκωτός < δισακκώνω.

Ὁ μὴ φέρων δισάκκιον ἐνθ' ἄν.: Ὁ ἀγωγιάτης ἤρθε ἀδισάκκωτος, ποῦ θὰ βάλῃ τὰ πράματα; Θήρ. Πάω ἀδισάκκωτος Ἀπύρανθ.

ἀδίψαστος ἐπίθ. Κρήτ. Πόντ. — Λεξ. Γαζ. (λ. ἀδιψος) ἀδίψηστος Πόντ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *διψαστός < διψῶ, παρ' ὃ καὶ διψάζω. Διὰ τὸ ἀδίψηστος πβ. τὸ μεταγν. ἀδίψητος.

Ὁ μὴ διψῶν ἢ ὁ μὴ διψήσας.

ἀδιωχτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδιουχτους Θεσσ. Μακεδ. ἀδεχτος Πόντ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀδιωχτος.

Ὁ μὴ διωχθεὶς ἐνθ' ἄν.: Τὸν ἔχ' ἀκόμα ἀδιουχτουν οὐ πατέρας τ', ἂν κ' ἔκαμι τόσα καὶ τόσα Θεσσ.

ἀδόκητος ἐπίθ. Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Ἡπ. ἀδόκ'τους Ἡπ. (Χουλιαρ.) Θεσσ. (Μηλ.) Μακεδ. (Σισάν.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδόκητος.

1) Ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος Ἡπ. Θεσσ. (Μηλ.) Μακεδ. (Σισάν.): Αὐτὸ τοῦ πράμα ἦσαν ἀδόκ'του Μηλ. Συνών. ἀκαρτέρητος, ἀναπάντεχος, ἀνέλπιστος, ξαφνικός. 2) Ἀφροντις, ἀμέριμνος Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Συνών. ξένοιαστος. 3) Ἀστόχαστος, ἀνόητος Ἡπ. (Χουλιαρ. κ. ἀ.): Εἴσι ἀδόκ'τους Χουλιαρ. Πιδι ἀδόκ'του αὐτόθ.

ἀδοκίμαστος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Πόντ. ἀδουμάσαστος Μεγίστ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδοκίμαστος. Ὁ τύπ. ἀδουμάσαστος ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ δουματσάζω, δι' ὃ ἰδ. δοκιμάζω.

Ὁ μὴ δοκιμασθεὶς σύνηθ. καὶ Πόντ.: Ἐβγαλαν ἀνθρώπους ἀδοκίμαστους νὰ μετράν καὶ νὰ μαζώνουν γρόσια Πελοπν. Ἐγὼ ἀδοκίμασιον παιδὶν 'κὶ παίρω 'ς σὴ δουλεία μ' Πόντ. Τὸ γιαιτρικὸν ἀκόμαν ἀδοκίμαστον στέκ' αὐτόθ.

ἄδολα ἐπίρρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄδολος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἄνευ δόλου, ἀδόλως ἐνθ' ἄν.: Ἐγὼ σοῦ μιῶ ἄδολα, μὰ σὺ καὶ κρύβεις Ἀρκαδ. Συνών. ἀθῶα.

ἄδολος ἐπίθ. Κάρπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κῶς Κυκλ. (Μύκ. κ. ἀ.) Παξ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) Χίος κ. ἀ. — ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή' 283 ἄδουλος Θράκ. Παξ. Πελοπν. Σύμ. ἄδουλους Θράκ. (Μάδυτ.) Λέσβ. Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἄδουλε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄδολος.

1) Ὁ ἄνευ δόλου, εἰλικρινὴς Θράκ. (Μάδυτ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σύμ. Τσακων. κ. ἀ.: Ἄδολος ἄρθωπος Οἶν. Ἄδολον ἐν' ἡ καρδιά μ' Κερασ. Ὁ παιδᾶς ἄδολος, 'κ' ἔξερεν τοὺς σκοποὺς τῆς γαρῆς (ὁ νέος ἄγνός ὢν δὲν ἐγνώριζε τοὺς ὑπόπτους σκοποὺς τῆς γυναικός, ἢ ὁποῖα ἤθελε νὰ τὸν παρασύρῃ. Ἐκ παραμυθ.) Χαλδ. Ἄδουλους ἀνθρουπους εἰν' αὐτὸς Αἰτωλ. || Παροιμ. φρ. Ἄδουλ' κι ἀμάρτουλ' φάγαγ (δίκαιοι καὶ ἀδικοὶ ἔλαβον μερίδιον. Πβ. ἐκκλησιαστικὴν φρ. νηστεύσαντες καὶ μὴ νηστεύσαντες) Μάδυτ. β) Ὁ ἠθικῶς ἄμεμπτος, ἄγνός Πόντ. (Τραπ.): Ἄδολος γυναῖκα. Ἄδολον κορίτ'. Συνών. ἄγνός Α 1. 2) Ἀνόθευτος, γνήσιος, ἐπὶ πραγμάτων Αἰγιν. Θράκ. Κάρπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κυκλ. Κῶς Λέσβ. Μακεδ. Παξ. Πελοπν. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) Σύμ. Χίος κ. ἀ. — ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή' 283: Ἄδολο γάλα-κερί-κρασί-λάδι-μέλι-ρακὶ πολλαχ. Ἐλάδιν ἄδολον Κερασ. Ἄδουλον βαγέφ' (τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιεχομένου, βαρέλλι περιέχον γνήσιον κρασί) Μακεδ. || Φρ. Ἄδολον χρυσάφ' στέκ' ἢ ἐν' (εἶναι τίμιος, καθαρὸς, ὥς εἶναι ὁ χρυσός) Χαλδ. || Ἄσμ.

Καὶ τὸ χρυσάφι τ' ἄδολο ποῦ θόλωσε τὸν ἥλιο Κυκλ.

Τσουρά, μὴν ἐτρελλάθητσε, τσουρά, μὴν ἐλωλάθη, τ' ἂν ἦπρες ἄδολο κρασί, γοργὰ νὰ τὸ ξεράσῃς Αἰγιν.

Ποιὸς ἔχ' ἀσήμι ἄδουλο καὶ μάλαμα καθάριο Πελοπν.

Μυρίζ' ὁ μόσκος ἄδολος μέσα 'ς τὸ μοσκοκούτι Κρήτ. — Ποίημ.

Γιὰ τ' ἄδολο κρασί τρυγᾷς τὰ ὠραῖα σταφύλια ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. Πβ. ἀδόλωτος.

ἀδόλωτος ἐπίθ. Κεφαλλ. Κρήτ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.)

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀδόλωτος.

1) Ἀμιγής, ἀνόθευτος Πελοπν. (Λακων. Μάν.): Ἀδόλωτο ἀσήμι-κρασί Λακων. || Ἄσμ.

Ποιὸς ἔχ' ἀσήμ' ἀδόλωτο καὶ μάλαμα γλαρᾶτο Μάν.

2) Ὁ ἄνευ δολώματος (εἰς τὴν γέννησιν τῆς σημ. συνετέλεσε τὸ ρ. δολώνω = ρίπτω δόλωμα) Κεφαλλ. Κρήτ.: Ἀγκίστρι-παραγάδι ἀδόλωτο.

Πβ. ἄδολος.

ἀδόντιαστος ἐπίθ. ΚΧατζοπ. Ἀννιῶ 69 — Λεξ. Ἐλευθερουδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δοντιαστός < δοντιάζω.

1) Ὁ μὴ ἐμφανίζων ἀκόμη ὀδοντοφυΐαν *Λεξ.* Ἐλευθερουδ. 2) Ὁ ἐφ' οὗ μετὰ δυσκολίας δύνανται νὰ μπηχθοῦν οἱ ὀδόντες, σκληρὸς ΚΧατζόπ. ἐνθ' ἄν.: οἱ εὐζῶνοι ροκανίζουσι ψηλὰ ὡς τοὺς βράχους τὴν ἀδόντισσιν αλέττα.

ἄδοντος ἐπίθ. Εὐβ. (Λίμν.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. δόντι.

Ὁ μὴ δεικνύων τοὺς ὀδόντας, ὁ ἔχων κλεισμένον τὸ στόμα, ἐν παιδιᾷ, καθ' ἣν οἱ παῖδες ὑπερπηδῶντες μὲ λειστον τὸ στόμα ἕτερον παῖδα κύπτοντα, ἀναφωνοῦν ἄδοντος! Πβ. ἀμίλητος.

ἀδόξαστος ὁ, σύνηθ. ἀδόξαστους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. δοξαστός <δοξάζω. Πβ. ἀρχ. ἐπίθ. ἀδόξαστος.

Ὁ διάβολος (ὡς ἀνάξιος νὰ δοξάζεται) σύνηθ.: Ἀνάθεμα νὰ γῇ ὁ ἀδόξαστος! (κατηραμένος ἔστω ὁ διάβολος!) Περίδ. || Φρ. Τοῦ ἄλλαξα τὸν ἀδόξαστο ἢ θὰ τοῦ ἀλλάξω τὸν ἀδόξαστο ὡς τὸ ξύλο (τὸν ἔδειρα ἢ θὰ τὸν δείρω ἀνηλεῶς) σύνηθ. (πβ. φρ. τοῦ ἄλλαξα τὴν πίστι). Θά σ' ψάλλω τὸν ἀδόξαστον (κατ' ἐπέκτ., θὰ σοῦ ψάλλω τὸν ἀναβαλλόμενον) Αἰτωλ.

ἀδόξευτος ἐπίθ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δοξευτός <δοξεύω.

Ὁ μὴ ξανθεὶς, ὁ μὴ κατεργασθεὶς, ἐπὶ βάμβακος ἢ ἐρίου: Παδάκι ἀδόξευτο.

ἄδορος ἐπίθ. Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. δόρος.

Ὁ μὴ ἔχων δόρος, ἥτοι ἀργυλῶδες χῶμα, διὰ τοῦ ὁποίου στεγάζουν τὰς οἰκίας: Ἄδορο σπίτι. Πβ. ἀδωρωτος.

ἀδόρωτος ἐπίθ. Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δωρωτός <δωρώνω.

Ὁ μὴ ἐπιστρωθεὶς διὰ στρώματος πηλοῦ, ἐπὶ στέγης οἰκίας: Τὸ σπίτι ἀκόμα εἶναι ἀδόρωτο. Πβ. ἄδορος.

-ἄδος κατάλ. παραγωγική, περὶ ἧς ἰδ. -ἄτος.

ἄδοτος ἐπίθ. Ἄνδρ. Κεφαλλ. κ. ἀ. — Λεξ. Περίδ. ἄδουτους Θεσσ. Μακεδ. ἄδοχτος Πόντ. (Σάντ.) ἄδοστος Κρήτ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἄδοτος. Τὸ ἄδοστος προσέλαβε τὸ σ κατὰ τὰ πολλὰ εἰς -στος.

1) Ὁ μὴ δοθεὶς ἐνθ' ἄν.: Τὰ ἔχει ἄδοτα τὰ λεφτά, τὸ ἔχει ἄδοτο τὸ σπίτι - τὸ νοίκι κττ. Κεφαλλ. Ἄδουτα ἀκόμα εἶναι τὰ δουσίματα (δὲν κατεβλήθησαν ἀκόμη οἱ φόροι) Θεσσ. 2) Ἀπώλητος Ἄνδρ. Κρήτ. Παξ. κ. ἀ.: Τὸ ἔχω ἄδοτο τὸ λεμόνι (τὸν καρπὸν τῶν λεμονεῶν) Ἄνδρ. Ἐχομεν καὶ τὸ λάδι ἄδοτο καὶ γι' αὐτὸ στενοχωρεῖσθε λίγο ἀπὸ λεφτὰ Παξ. Ἐχω δὴ μάρτηδες ἄδοστους Κρήτ.

ἄδοῦ ἡ, Κύπρ.

Συντετμημένον ὑποκορ. τοῦ ἄμαρτ. οὐσ. ἄδοῦσα παρὰ τὸ ἀρχ. ἄδουσα τοῦ ρ. ἄδω. Περὶ τῶν εἰς -οῦσα ὄν. ἰδ. ἌνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ ἄδουσα: Αἰνιγμ.

Τὴν ἄδοῦν τὴν πενταδοῦν | πέντε δέκα τὴν κρατοῦν, βγάλ-λει τῶν, τρῶς ἐσοῦν

(κόσκινον, τὸ ὅποιον καλεῖται οὕτω ἐκ τοῦ παραγομένου ἡχου κατὰ τὸ κοσκίνισμα τοῦ ἀλεύρου). Πβ. πενταδοῦ.

ἄδούλευτος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Χαλδ.) ἀδούλιφτους βόρ. ἰδιώμ. ἀδούλευγος Κύθν. Τήν. ἀιδούλευτε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δουλευτός <δουλεύω.

Α) Παθ. 1) Ἐκεῖνος ποῦ δὲ δουλεύτηκε, ὁ μὴ ὑποστάς καλλιέργειαν ἢ κατεργασίαν σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Χαλδ.): Τὸ ἀμπέλι πόμεινε ἀδούλευτο Βιθυν. Ψωμί ἀδούλευτο (ὅπερ δὲν ἐξυμῶθη καλῶς) Κεφαλλ. Οὐ τόπους ἔμ'νι ἀδούλιφτους Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τὸ ζουμάρ' ἀκόμαν ἀδούλευτον ἐν Κερασ. Ἀδούλευτον πέτραν Οἰν.

β) Μεταφ. ἐπὶ γυναικός, ἡ μὴ βινουμένη, ἡ στερουμένη συνουσίας Μακεδ. Κεφαλλ. 2) Ὁ ἀποκτηθεὶς ἄνευ ἐργασίας καὶ πόνου Κεφαλλ. Λυκ. (Λιβύσσ.): Εἶναι ἀδούλευτα, ὅσα ἔχει Κεφαλλ. Τὸ ἔχει ἀδούλευτο τὸ λαγεῖο αὐτόθ. || Παροιμ. φρ. Τρώει κί τὰ δουλιμένα κί τ' ἀδούλιφτα (ἐπὶ τοῦ λίαν σπατάλου) Λιβύσσ. 3) Ὁ μὴ χρησιμοποιηθεὶς εἰς ἐργασίαν, ἀμεταχειρίστος Κρήτ. Κύπρ. Νάξ. κ. ἀ.: Ἀλειτρον - ξινάριν ἀδούλευτον, μηχανὴ ἀδούλευτη Κύπρ. **β)** Ἀνεκμετάλλευτος Κύπρ.: Ἡ βῆνα ἐν ἀδούλευτῇ ἀκόμα, ἐν-νὰ βκάλη πολλές πέτρες (βῆνα = φλέψ λατομείου, ἐν-νὰ = θενά, θά). 4) Ὁ μὴ ὑποβληθεὶς εἰς πολλοὺς κόπους καὶ μὴ καταβληθεὶς ὑπ' αὐτῶν Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. Πελοπν. (Τρίκκ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἐγὼ εἶμαι δουλεμένη, δὲ βαστῶ, ἐκείνη εἶναι ἀδούλευτη, βαστάει Θράκ. Εἶναι ἀδούλευτος τῶν βασιτεῖται Τρίκκ. Αὐτὸς εἶναι ἀδούλιφτους ἀνθρουπους Αἰτωλ. 5) Ὁ μὴ δεδουλευμένος, ἐπὶ τόκου λόγ. σύνηθ.: Τόκος ἀδούλευτος (τόκος τοῦ ὁποίου δὲν ἔληξεν ἀκόμη ἡ προθεσμία πρὸς πληρωμὴν).

Β) Ἐνεργ. 1) Ὁ μὴ ἐργαζόμενος, ὀκνηρὸς, νωθρὸς Θεσσ. (Ζαγόρ.) Ἰόνιοι Νῆσ. Κύθν. Μέγαρ. — ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 109: Ρέ, εἶναι ἀδούλευτος ὁ τσερατᾶς, τί νὰ δὸνε κάμω ὡς τὴ δουλειά μου! Μέγαρ. Ἦταν τεμπέλης, νὰ τρώῃ ἤθελε, νὰ περιδρομαῖζῃ ἀδούλευτος ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἄν. || Παροιμ. Ἀνθρωπος ἀδούλευτος θεοκαταραμένος (τὸν ἄεργον μισεῖ ὁ Θεός) Ἰόνιοι Νῆσ. 2) Ὁ ἐργασθεὶς χωρὶς νὰ ἱκανοποιηθῇ ἐπαρκῶς ἐκ τῆς ἐργασίας του Σύμ.: Ἀδούλευτος εἶναι.

Πβ. ἀδούλης, ἄδουλος.

ἄδουλεψιὰ ἡ, Κύθν. Νάξ. (Σαγκρ. Φιλότ.) Σύμ. Χίος κ. ἀ. ἀδουλεψὰ Θράκ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. δούλεψι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἡ ἔλλειψις ἐργασίας, ἀεργία Θράκ. Σύμ. κ. ἀ.: Ἐχω τρεῖς μῆνες ἀδουλεψιὰ Σύμ. Τὰ καῖκια ἐφέτος εἶχαν ἀδουλεψιὰ αὐτόθ. **β)** Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς ἐργασίας, ὀκνηρία Κύθν. 2) Ἡ μὴ καλλιέργεια Νάξ. (Φιλότ.) κ. ἀ.: Ἦφαιεν το ἡ ἀδουλεψιὰ τὸ χωράφι (κατεστράφη δι' ἔλλειψιν καλλιεργείας) Φιλότ. **β)** Ἡ κακὴ καλλιέργεια Νάξ. (Σαγκρ.): Ἐρριξενε τὸν καρπὸν κάτω ἡ ἀδουλεψιὰ (ἡ κακὴ καλλιέργεια ἐγένεν αἰτία, ὥστε νὰ καταπέσῃ ὁ καρπός).

3) Δυσκοιλιότης Χίος. Πβ. ἀδουλιὰ.

ἄδούλης ἐπίθ. Ἡπ. Θράκ. Κέρκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Παξ. Πελοπν. (Μάν.) Σύμ. ἀδούλ'ς Μακεδ. Σάμ. ἀιδούλης Πελοπν. (Λακων.) ἀιδούλη Τσακων. ἀναδούλης Κεφαλλ. ἀνιδούλ'ς Μακεδ. Θηλ. ἀδούλισσα Ἡπ. Θράκ. ἀδούλ'σσα Θράκ. (Αἰν.) ἀδούλω Κεφαλλ. ἀδουλοῦ Θράκ. (Σαρεκκλ.)

